

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Art. I. De Interdicto, seu Vetito Ecclesiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

casu, quò post matrimonium, propter impotentiam ex maleficio omnino generali omnésque viros respiciente dissolutum, ab alio viro cognosceretur; cum enim his casibus impotentiam solummodo temporaneam; ac proinde Ecclesiam deceptam fuisse, planè appareat, dissolutò posteriori, priùs matrimonium est redintegrandum.

64. Porro iis casibus, quibus, posteriori matrimonio dissolutò, prius est redintegrandum, præmittenda redintegrationi est penitentia de periurio, si quod super impotentia jurandò conjuges commiserunt,

can. Requisisti cit. & c. Laudabilem ibi, Peractà penitentia cogantur ad conuivia priora redire: quorum tamen textuum dispositioni satisfieri, si ante instaurationem penitentia à conjugibus inchoata, Turrecremata in *can. cit. in fine*; imò, si ea injuncta tantum sit, existimant *cit. Gutierrez cap. 11 §. n. 10. Sanchez disp. 99. n. 30. & Palao §. 12. n. 5.* quod credibile non sit, Papam voluisse; ut ob dilatam executionem penitentia matrimonii instauratio cum peccati & animarum periculo differretur.

TITVLVS XVI.

De Matrimonio, contracto contra Interdictum Ecclesiæ.

Nuptias dirimentibus (Raptum taxat ad *Lib. 5. Tit. 17. re-jecto*) omnibus; Sponsalibus etiam, uti & Religionis, Sacri Ordinis, Continentiæ & non nubendi Votis simplicibus explicatis, ad *hanc Rubricam* declaranda ex impedimentis, conjugium solummodo impedimentibus, Iuperiunt Interdictum Ecclesiasticum, Tempus feriatum & Crimen,

ARTICVLVS I.

De Interdicto, seu Veto Ecclesiæ,

SUMMARIUM.

1. Contra hoc generaliter, quod contra SS. Canones:
2. Specialiter contrahi dicitur, quod inquitur contra prohibitionem su-

perioris:

3. Non solum Papæ vel Episcopi,
4. Sed etiam Parochi.
5. Irricum est conjugium initum contra interdictum Papæ,
6. Nuptialem contractum specialiter,
7. Vel generaliter, contra illud attentanda, irritantia.
8. Contra Papæ simplex,
9. Et quodcumque Episcopi &c. interdictum initum subsistit:
10. Nisi ab his propositum sit lite, super sponsalibus ac destoracione pendente:
11. Idque secundum aliquos ex rescripto Alexandri III.
12. Et mente Glossæ, nuptias contra interdictum ex causa perpetua,
13. Etiam nuptias ex se non irritant, ab Episcopo propositum,
14. Et clausula irritante non munitur, inquitur

initas pro irritis habentis.

15. Verius etiam contra tale Episcopi interdictum contracte subsistunt.
16. Memoratio Papa rescriptio,
17. Glossa distinctione,
18. Nonnullorum DD. autoritate,
19. Sponse desolata injuria damnosque,
20. Et Ecclesie contemptu non obstantibus.
21. Interdicti Censura non impedit matrimonium:
22. Nisi durante contumacia,
23. Vel cum Benedictionibus celebrandis.
24. Ab excommunicato valide initur,
25. Non etiam licite,
26. Etiam si excommunicatio sit minor.

1. **E**cclésiæ Interdictio generaliter ad-versatur matrimonium quod-cunque, quod contra sanctionum Ecclesiasticarum præscriptum: & vel maxime, quod cum impedimento aliquo ipsum dirimente celebratur.

2. In specie autem contra illud contra-hi dicitur, quod initur à personis, qui-bus ejus contractus à legitimo superiore ex justa aliqua causa est interdictus; quod earum altera, prius initis cum alia spon-salibus de futuro, obligata: vel, si non vana suspicio sit latentis alterius obtaculi, conjugium inter ipsos impediens, vel omnino dirimentis: vel; quod ex futura earum conjunctione graves rixæ, inimi-citiæ aliæve incommoda, aut scandala timeantur, c. *fn.* §. *Cum autem de Clandest. despons. c. 1. & c. Ex literis 2. hâc Rubr.*

3. Superiorem autem, à quo, ejusmo-di causarum aliquâ suadente aut exigen-te, conjugium interdicti valeat, præter Romanum Pontificem, omnium Christi-ani Orbis Fidelium supremum judicem & Pastorem, proprium contrahentium Episcopum aut alium Prælatum Ecclesiasticum, in certi territorii populum juris-dictionem quasi Episcopalem obtinen-tem, Capitulum sede Vacante & istius

atque Episcopi Vicarium in spiritualibus generalem esse, explorati Juris est.

An etiam proprius ipsorum Paro- 4-
chus, ambigit Goffredus in *Rubr. cit. n. 1.* quod causarum matrimonialium cog-nitio spectet ad judices solum Ecclesiasticos, c. *1.* junctâ Glossâ *V. Potestatem, de Con-sang. & Affinit.* non ad Parochos, aut ipsos etiam Decanos & Archidiaconos, Trident. *Sess. 24. cap. 20. V. Adhac, de Reformat.* Verum, licet hoc ita sit, & ejusmodi causarum cognitio definitioque Parochiali superiorem exigat potestatem, prædictis tamen casibus, præsertim cum matrimonio opponitur impedimentum, illius contractum impedire & extra judicialiter interdicare Parochus potest, atque ex officio debet: donec causa ad Ordina-rium judicem delata discutatur & per sententiam terminetur: quod non obscure insinuat Innocentius III. c. *fn. cit.* cujus §. *cum autem cit.* de casu probabilis con-jecturæ impeditur, personarum con-junctioni obstantis, agens ait, *Contractus interdicatur:* & clarè tradit §. *fn.* ibi, *Sanè, si Parochialis Sacerdos tales conjun-ctiones, personarum impedimentò labo-rantium, prohibere contempserit,* Hostiens. in c. *cit. V. Interdicatur,* ubi Joan. Andr. n. 9. Alex. de Nevo n. 16. Navarrus *Ma-nual. cap. 22. n. 68.* & Sanchez *Lib. 7. de Matrim. disp. 5. n. 6.*

Majus dubium est de valore matri- 5-
monii, contracti contra interdictum Ec-clesiasticum, & Imprimis quidem contra interdictum propositum ab ipso Papa: de cujus Apostolici interdicti efficacia, eoque insuper habitò celebrati conjugii va-lore DD. variè sentiunt & satis ambigè loquuntur.

Mihi præ aliis hac in re semper pla-cuit doctrina Ferd. à Castro. Palao *Tract. 28. disp. 4. p. 2. §. 1. n. 2.* & Gonzalez in c. *fn. de Matrim. contra interd. contr. n. 2.* dubita-

2. dubitationem hanc ad mentem Pontii *Lib. 6. de Matrim. cap. 7. n. 3.* resolutum auxilio distinctionis inter interdictum Papæ simplex sive conjugium prohibens simpliciter, & munitum decretò seu clausulâ irritante; & contra istud quidem, sive clausula irritante munitum, initos contractus matrimoniales tanquam invalidos indubitatè rejicientium, & de hujusmodi interdicto accipientium decretum Cælestini Papæ, eam, quæ, post celebrata cum alio sponsalia de futuro, contra Ecclesiæ prohibitionem ducta est, uxorem non esse, pronuntiantis *can. 1. §. Videtur, 35. q. 6.* & hujus suæ decisionis ratione eam subjicientis; *Nam quod contra interdictum & Ordinem Ecclesiæ factum est, ratum non haberi, tam divina quam humana Legis proclamatur auctoritas.*

6. Neque cum Goffredo *cit. n. 1.* hac in re discrimen aliquod statuendum est inter interdictum seu prohibitionem Constitutione generali, & Præcepto personali latum; cum hoc ab illo extensione potissimum ac duratione, non etiam obligandi & irritandi vi differat.

7. Neque etiam cum Alexandro *de Nevo in c. Ad dissolvendum 13. de Despons. impub. n. 21. & 22.* inter prohibitionem, munitam clausulâ speciali & solummodo generali; cum, sive ea matrimonium inter aliquos, specialiter factâ ejus expressâ mentione, sive generaliter, *Quidquid contra prohibitionem Apostolicam attentatum fuerit, ex justa causa irritet, eâ prohibitione contemptâ, celebratæ nuptiæ irritæ sint, sive Jus sive ratio spectetur;* quia ab Innocentio III, contra interdictum, firmatum ejusmodi clausula solum generali, præsumptuosè in initum contractum matrimoniale viribus omnino carere, decernitur *c. Ad dissolvendum cit. ut hunc textum accipit laudatus Pontius n. 7.* quòd, ut ille

rectè arguit, si ejusmodi clausula generalis conjugii postea initi valori non obstaret, non appareat, quid eâ in præjudicium tertii, in cujus favorem interdictum latum est, irritum reddatur; cum nihil sit, quod ei magis præjudicet, aut contra illud attentatum non subsistere magis expediat, quam est ipse contractus matrimonialis.

Si interdictum simpliciter & sine decreto seu clausula irritante propositum à Papa sit, contra id celebratos contractus matrimoniales pro illicitis duntaxat *cit. DD.* habent; quòd conjugiorum irritationem, cum res gravissima sit, ullâ simplici prohibitione induci, nec consonum rationi nec fide dignum sit; cum enim *Prohibere & Irritare* diversæ significationis verba sint, *c. Ex literis cit. c. Rursus 6. Qui clerici & vovent. & c. Unico de Voto in 6.* ex simplici prohibitione contra hanc gesti actûs nullitas perperam infertur; quia notissimi Juris Regula est, *Multa fieri prohiberi, quæ, si facta fuerint, obrinent roboris firmitatem, c. Ad Apostolicam 16. de Regular.*

Deinde de conjugio, celebrato contra interdictum Episcopi vel alterius Prælati Papæ inferioris; quod saltem regulariter subsistere, communis certaque doctrina est plerorùmque alicujus nominis ac notæ *TT. & JCT.* um cum enim hujusmodi Prælati impedimenta nuptialia, conjugii contrahendum dirimentia, statuendi potestas Jure non competat, per tradita *Tra. 1. n. 181.* nuptiarû valori ipsorum statutû præceptum vel prohibitio ob stare non potest, neque obstitit *c. 1. & c. Ex literis cit.* quorum textuum priori Episcopi Paduani monitis ac mandatò contemptò: posteriori contra Cantuariensis Archiepiscopi, sub anathematis interminatione factam prohibitionem, inita conjugia ab Alexandro III. sustinentur, ab iisque conjuges discedere non permittuntur. *Sed, ut*

10. Sed, ut hoc regulariter ita sit, speciali tamen casu, quò ab ejusmodi prælato, multòque magis ab ipso summo Pontifice, matrimonium alicui etiam simpliciter interdictum est ex causa litis & appellationis, super sponsalibus carnali commercio consummatis pendens, contra interdictum hoc initi matrimonii valor in dubium & quæstionem vocatur. Non quidem spectatò Jure, S. Synodò Tridentinà antiquiori; cum eò tempore sponsalia de futuro, superveniente inter sponso carnali copulâ, in matrimonium transierint; quò ad peccati saltem gravioris exclusionem in commercio illo affectum conjugalem intervenisse, præsumptio fuerit juris & de jure, probationem in contrarium saltem directam non admittens, *c. Veniens 15. c. Is qui fidem 30. de Spons. & matrim. c. De illa 3. & c. Per tuas 5. de Condit. apposit.*

11. Sed Jure modernò, & postquam matrimonia præsumpta cum orto ex his ligaminis impedimento à S. Synodo illa sublata sunt *Sess. 24. cap. 1. §. Qui aliter, de Ref. Matrim.* hòc enim etiam Jure spectatò matrimonium initum contra Ecclesiæ interdictum, à quovis prælato Ordinario ex ejusmodi causa propositum, irritum esse, per celebres Romanæ Curie Advocati contendunt moventurque *c. Tua fraternitas 4. de Sponsa duor. ubi Alexander III. Archiepiscopo Januensi ita rescripsit, De his verbis, qui coram te super desponsatione facta per consensum mutuum de presenti controversiam movent & appellatione pendente, quam ante sententiam vel cognitionem causa ad sedem Apostolicam interponunt, accipiunt alias in uxores, hoc arbitramur agendum; ut, si amodo in tali casu duxerint appellandum, eis in Ecclesia publicè interdicat, ne ante decisionem cause aliud contrahant matrimonium. Et si contra interdictum Ec-*

clesia publicè factum venire præsumserint, matrimonium tam præsumptuosè contractum poteris irritare. Ex cujus Apostolici rescripti tenore ita arguunt, *12. irritum nullumque est matrimonium, initum contra interdictum à Prælato Ordinario publicè factum, si interdicti seu prohibitionis causa non merè Temporanea, sed Perpetua sit, ut in c. Recitatum notat Glossa V. Poteris, quam sequuntur Panormit. in c. cit. n. 4. Henric. de Boich in c. fin. hanc Rubricâ Præpositus in c. 1. eadem Rubr. n. 2. Florenf. Oper. Jurid. Tom. 2. tit. de Sponsal. §. Prohibitio, Chartar. Decif. Mediol. 22. n. 11. & alii. Atqui causa sponsalium de futuro, quibus sponsæ defloratio accessit, causa perpetua est; cum ex ea ortum sponsæ defloratæ, probrum, & prolis, si quæ suscepta est, illegitimitas matrimonii cum sponso non secutò semper duret: matrimonio autem cum isto secutò tollatur; quod inter eos contrahendum matrimonium retrahatur ad tempus, quò inter eos carnalis copula intercessit & proles est concepta, sublataque turpitudinis causâ præcedentia omnia purget, *c. 1. & c. Tanta 6. junctâ Glossâ V. Legitimi, Qui fil. legit. Panormit. in c. Tanta cit. n. 2. Covarr. p. 2. de Sponsal. cap. 8. §. 2. n. 7. & Pirrhing ad Rubr. Qui fil. legit. n. 31. Ergo matrimonium, quod in superhabito Ecclesiæ interdictò, ex causa sponsalium ac deflorationis sponsæ propositò, contractum est, irritum, nullumque erit. Cui suo discursui robor addunt, occurrèdo effugiis & convellèdo objectiones, quibus ejus vis declinatur aut enervatur.**

Neque enim primò, inquiunt, *c. Tua fraternitas cit.* dispositio solùm procedit in interdictò Papæ; quia *c. cit.* Papa ipse nihil egit, suòve nomine & autoritate agendum præcepit; sed solummodo præscripsit vel declaravit Jus, ab Archiepiscopo in

po in proposito, & ab aliis Ecclesiarum Prælati in similibus casibus observandum.

13. Neque secundò; quòd juxta dicta Episcopis aliisque Prælati Papæ inferioribus non competat potestas introducendi impedimenta dirimentia matrimonium contrahendum; quia, esto hoc nequeant per statutum sive ordinationem legalem ac stabilem, inducere tamen ejusmodi impedimentum possunt per matrimonium inter aliquos ex causa perpetua factam inhibitionem, ut sponsalia per carnalem copulam consummata sunt, *c. Tua Fraternitas cit.* junctâ Glossâ *cit.*

Neque tertio ex decisione *c. cit.* ad matrimonium contra interdictum contracti nullitatem inducendam necessarium est; ut causa inhibitionis perpetua sit impedimentum dirimens, cum; quia, si Glossâ *Causæ perpetuæ* nomine impedimentum dirimens intellexisset, supervacanea & inutilis esset; quòd, matrimonium contractum contra interdictum propositum ex tali causa perpetua irritum esse, jam aliunde notum sit, & adnotationem Glossæ magistralis non mereatur: tum verò; quia *cit.* Glossâ non distinxit inter impedimenta & alias causas inhibitionis: sed, ut causas, ex quibus facta inhibitiō nullitatem inducit, omnes complecteretur, inter causas interdicti perpetuas & temporales: & contra inhibitionem ex causa perpetua factam contracta matrimonia indiscriminatim irrita decerni posse, pronuntiat: quod etiam adnotavit Panormit. *cit. n. 4.* ubi Glossam *cit.* & causam interdicti perpetuam ac temporalem declarans, perpetuam esse ait, *Quando prohibitionis causa non est restricta ad certum tempus, puta, si prohiberetur aliquid propter malum, quod inde sequi potest, vel prohiberetur matrimonium propter consanguinitatem vel aliquid simile: non*

perpetuam sive temporalem dicit, quando est restricta ad certum tempus v.g. veneratio diei feriata. Quam distinctionem, ad dignoscendam actus contra prohibitionem gestam nullitatem, probè notandam, idem interpres ait in *c. Ad Apostolicam cit. n. 11.*

Neque quartò *c. Tua cit.* solummodo procedit, quando interdictum munitum est clausula irritante ipsum matrimonium contrahendum; quia aperte adversatur *c. cit.* textus; cum istò matrimonium quidem contractus expressè prohibitus sit, sed absque ejus contrahendi speciali & expressa, imò etiam absque generali irritatione *contra prohibitionem attentandorum*, non obscurò argumentò, clausulam, sive specialiter ipsum matrimonium sive generaliter *quacunq; contra prohibitionem attentanda* expressè irritantem non exigi, sed sufficere solum prohibitionem matrimonium contrahendi; ut ista clausulam irritantem includere intelligatur.

Demum confirmationis locò addunt quòd, si matrimonium contra interdictum propositum ex causa litis atque appellationis, super sponsalibus ac defloratione penedentis, contractum jure subsisteret, sponsa deflorata perpetuum præjudicium ac damnum pateretur: sponsus verò super illis in judicio conventus ex matrimonio, in sponsæ præjudicium fraudemque & Ecclesiæ contemptum præsumptuosè contracto, perpetuum commodum reportaret, contra Regulam Juris utriusque *c. Sedes 15. c. Ex renore 16. de Rescript. c. Ex literis 2. de Dolo, l. Itaque 12. §. 1. ff. de Furtis &c.*

At, quantumcunque hæc speciosa sint, meliori tamen ratione alii conjugii, quod insuper habitò Ecclesiæ interdictò, ex litis & appellationis super sponsalibus & defloratione pendens causa propositò, in-

fito, in initum est, valorem propugnant; quod ejusmodi matrimonii nullitas neque ex recitato *c. Tua fraternitas cit.* tenore, neque ex Glossa *V. Poteris cit.* eruat.

16. Non ex illius *c.* tenore; quia, licet hoc relato Alexandri III. rescripto agatur de inhibitione matrimonii, proposita à Prælato Papâ inferiore, ejus tamen decisio solum procedit in inhibitione matrimonii, lite & appellatione pendente, facta ex causa in iudicium deducti & nondum probati impedimenti dirimentis: de quo donec cognoscatur & legitime constet, matrimonium eâ Ecclesie inhibitione insuper habitâ, contractum Ecclesie prælati irritare, hoc est, ad excludendum animæ & peccati periculum personas eò copulatas à cohabitatione primùm separare, & dein impedimentò legitime probatò, ipsum latâ divortii sententiâ irritum nullumque pronuntiare potest, imò debet. Quod si impedimentum non fuerit probatum, cohabitationi restituti simul manere permittendi sunt. Quem *c. cit.* intellectum apertè approbat Glossa *cit.* Imò *c. cit.* dispositio specialiter emanavit super duplici matrimonio, per consensum mutuum de præsentis inito ab eodem, quorum posterius, dum lis & appellatio super priori penderet, contra Prælati Ecclesiastici interdictum est contractum; hoc enim casu ex rescripto Alexandri III. posterius tam presumptuosè contractum irritari, hoc est, eò copulati à cohabitatione separari, possunt, imò debent ac solent, quousque cognoscatur de prioris valore & ex hoc orto ligaminis impedimento: *Quò probatò separantur ex toto, latâ divortij sententiâ inter eos: quò non probatò remanebunt simul, verba sunt ipsius Glossæ V. Poteris cit.* ut adeò *c. Tua fraternitas cit.* à laudato Papa principaliter non tam interdicti Ecclesia-

stici efficacia, quàm duorum matrimoniorum prioris, etiam litigiosi, ex eoque orti ligaminis impedimenti vis declaratur: quod etiam colligitur partim ex eo; quòd *c. cit.* textus à Gregorio IX. à quo Decretalibus insertus est, subiectus non sit Rubricæ de Matrimonio contra Eccles. interdictum contracto: sed Rubricæ de Sponsa duorum, quâ eique subiectis textibus principaliter proponitur jus, in desponsationibus cum duabus de præsentis attentatis observandum, & ex prima desponsatione per verba de præsentis orti ligaminis impedimenti vis declaratur, ut Rubricæ huic subiectorum textuum lectio planum reddet: partim verò ex circumstantiis temporis, quò *c. Tua fraternitas cit.* relatam, & hoc proximè antecedens ejusdem Alexandri, & proximè subsequens Innocentii III. rescripta emanarunt; cum eò tempore in variis locis invalisset consuetudo, vi cujus casu, quò idem duo matrimonia iniisset, à DD. ipsisque iudicibus Ecclesiasticis & in Curia quoque Romana aliquando contra prius ratum pronuntiabatur pro posteriori consummato, ut refertur in Concilii Lateranensis III. *Append. p. 6. cap. 8. 17. & 18.* Cui consuetudini vel potiùs corruptelæ occurrendum, rescripserunt imprimis casu, quò prius solummodo ratum, posterius verò consummatum fuisset, *c. Licet 3. & c. fin. de Sponsa duor.* deinde, quò prius (verisimilius etiam ratum tantum) erat litigiosum, litisque & appellationis pendentiâ atque Ecclesie etiam interdictò insuper habitis, posterius contractum esset, *c. Tua fraternitas cit.* Unde planum est hoc textu principaliter, quæ prioris desponsationis per mutuum consensum de præsentis initæ sive matrimonii rati ex eoque orti ligaminis impedimenti vis, & quomodo tali casu procedendum sit, declarari, & statui; ut imprimis posteriori

matrimonio copulati separentur, & si cognita causa de priori legitime constiterit, posterius nullum declaretur, eoque conjuncti separentur: si autem prius matrimonium probatum fuerit, qui separati erant, cohabitationi restituantur, ex mente Glossæ cit.

17. Neque ex Glossa, ab eaque tradita inter causam prohibitionis Perpetuam & Temporalem distinctione, propositi conjugii nullitas eruitur; quia ante datam *c. Tua fraternitas cit.* explicationem disertè approbat verbis paulò ante relatis, ex quibus duo desumuntur. Primum est, matrimonium, contra interdictum Prælati Papæ inferioris contrahendum, irritandi vim totam à Jure Ecclesiastico, istoque constituto impedimento dirimente, non ab ejusmodi interdicto provenire, cum; quia, probatò tali Juris impedimento, illò copulati per sententiã perpetuò separantur: eò verò non probatò remanent simul, sicut in simili casu Clemens III. fieri præcepit *c. Tenor 10. de Sent. & re jud.* tum verò; quia, ipsa Glossa mox subjicit, *Interdictum Ecclesie non est tanta efficacia, ut separetur matrimonium contra illud contractum, nisi subsit causa perpetua*, hoc est impedimentum dirimens; cum, tali impedimento probatò, matrimonium dissolvendum: eò verò non probatò stabilendum sit, ex mente Glossæ, Toletii *Summa Lib. 7. cap. 4. n. 2.* Chartar. *cit. decis. 22. n. 12.* & aliorum. Alterum est, causæ perpetuæ nomine solum impedimentum dirimens venire, partim; quia ipsa Glossa *Causam perpetuam & Impedimentum dirimens* pro eodem sumit, quòdque ante *Causam perpetuam*, postea *Impedimentum dirimens* vocat: & causam temporalem impedimentum impediens dicit, & pro istius causæ exemplis tempus seu diem feriatum & sponsalia de futuro allegat; partim verò; quia suam de

causæ perpetuæ vi doctrinam declarat firmatque allegatis *can. Vides 10.* junctâ Glossâ *V. Dissolvi dist. 10. can. Contra dicimus, 33. q. 4. & c. Ad dissolvendum cit.* quibus locis omnibus agitur de impedimento Consanguinitatis, matrimonium contrahendum irritante. Neque, si Glossa Juri consentanea sit, causæ perpetuæ nomine aliud denotare potest; cum causas perpetuas, matrimonium contra Ecclesiæ interdictum contrahendum irritantes, impedimenta dirimentia esse, non solum ex *can. & c. cit.* sed ex innumeris aliis Juris textibus liqueat: & ultra impedimenta dirimentia, etiam sponsalia per carnalem copulam consummata aut aliud quidpiam, etiam accedente Prælati Papæ inferioris interdicto, causam perpetuam matrimonium contrahendum irritantem esse, ullò juris textu expressum non reperiatur.

Sicut Glossa, sic causæ Perpetuæ nomine nuptiale impedimentum dirimens intelligunt ab adversa parte allegati. Innocentius in *c. Tua cit. V. Irritare Hostiens.* §. *Etsi contra*, Ant. de Butrio *n. 5.* Specular. *Tit. de Matrim. contr. interdict. contr. n. 1.* Florens. §. *Prohibitio cit. Chartar. decis. 22. cit. n. 10.* & alii, causæ perpetuæ exemplum aliud non statuentes, quam impedimentum dirimens; ut adeo pro controversi matrimonii nullitate allegari nemo, & ipse etiam Panormitanus ac Præpositus non possint. Ille, quòd cum *n. 4. cit.* causam perpetuam in aliis actibus esse dixisset *Aliquod malum, quòd inde sequi potest*, in matrimonii prohibitionem esse, ait, *Consanguinitatem vel aliquid simile*, ubi *Tò Simile* denotat aliquid ejusdem qualitatis scilicet impedimentum dirimens. Ille verò, sive Præpositus, qui post *n. 2. cit.* eum quidem, qui post prolem ex ea, quam fide juramento datâ sibi desponsarat, susceptam aliam ducit, ad primam

primam redire teneri, asserit: sed hoc ante Concilium Tridentinum, quò tempore Præpositus scripsit, & ex veterum canonum dispositione desponsationi de futuro accedens carnale commercium inter sponfos induxit matrimonium præsumptum, *c. Veniens c. Is qui fidem e. De illis c. Per tuas cit.* & propterea matrimonium cum alia initum irritum fuit propter impedimentum ligaminis cum alia intercedens.

Neque ex hoc *c. Tua cit.* intellectus inutilis & supervacanea evadit inhibitiõ matrimonii secundi; quia *in c. cit.* casu, & quoties super matrimonii valore lis & appellatio pendet, interdictum proponitur ad novi matrimonii contractum & contracti consumationem impediendam, donec prius initi nullitas sit explorata. Ex qua causa, si ejusmodi interdicto contempto novum matrimonium contrahatur, eò præsumptuosè copulati separantur, donec vel probatò impedimentò, perpetui divortii feratur sententia, vel illò non probatò, cohabitatio permittatur, Chartar. Decis. cit. n. 12.

Atque ex his planè corruunt; quæ allegata sunt à parte adversa; cum pro matrimonii, lite & appellatione super sponsalibus ac defloratione pendentibus, contra Prælati Papæ inferioris interdictum contracti nullitate non faciat *c. Tua fraternitas cit.* textus & Glossa, imò nec DD. pro ea adducti: & illius nullitatem ex interdicto provenire, non evincatur ex verbis, *Matrimonium tam præsumptuosè contractum poteris irritare, cum;* quia verbum *Irritare* accipi nequit pro *Irritum facere* sive *Rescindere*; quòd matrimonium semel validè contractum, præsertim consummatum, propter suam insolubilitatem irritari sive rescindi non possit: sed accipi debet pro *Separare à cohabitatione* vel *Irritum declarare*: tum

verò; quia verbum *Poteris* denotat arbitrium non omnino liberum, sed regulatum à Jure: vi cuius & ipsius Glossæ *cit.* ita præsumptuosè copulati separari debent, donec de causa cognoscatur & vel probatò impedimentò per sententiam divortii perpetuò separentur, vel eò non probatò, cohabitationè restaurare & simul manere permittantur.

Neque pro conjugii contra interdictum contracti nullitate facit injuria illata sponsæ defloratæ, susceptæ prolis damnum vel Ecclesiæ contemptus, partim; quia injuria sponsæ & prolis damnum idem esset, si sponsus matrimonium cum alia iniisset ante Ecclesiæ interdictum: idem etiam Ecclesiæ contemptus esset, si illud initum esset contra interdictum propositum ex causa litis super solis sponsalibus, vel super sola defloratione pendentibus: quibus tamen casibus, modernò Ecclesiæ Jure spectatò, illud irritum non fuisse, res explorata & agnita est ab ipsa parte adversa: partim verò; quia injuriam & damnum sponsæ & proli illatum rescire, si non ex æquo, saltem quâ potest ratione sponsus tenetur & judicis auctoritate compellitur. Ecclesiæ verò contemptus non perpetuà, sed temporaneã duntaxat (donec de causa cognoscatur) matrimonii separatione & penitentia impositione vindicatur, *c. 1. c. Ex literis cit.* & Glossa *in c. Tua & V. Poteris cit.* quomodo etiam compensatur commodum, quod referre videtur ex fraude & iniquitate.

Ecclesiæ interdicto aliqui accensent Interdicti Ecclesiastici Censuram. Sed immeritò; quantumvis enim tempore & locò interdictò Sacramentorum administratio & receptio, præterquam in casibus Jure exceptis, sit prohibita *c. Si sententia 16. V. Cum vero, de Sent. excommunicat. in 6.* Jure autem excepta, & interdi-

interdicti tempore permiffa folummodo funt Sacramenta Baptifmi, Confirmatio- nis, Pœnitentiæ & Euchariftiæ per modum Viatici, *c. Non est 11. de Sponf. & Matr. c. Quod in te 11. de Penit. & Remiff. & c. Alma 24. de Senf. excom. in 6.* eò tamen non prohibetur Contractus: cujus rationem primò & per fe habet matrimonium.

Neque multum refert, quod hoc etiam fit Sacramentum, cum; quia ratio Sacramenti, ei adjecta à Christo, accessoria est contractui; ac proinde, speciali prohibitione seclusa, istius permiffionem fequitur, per *Reg. Accessorium 42. in 6.* cum accessoriè fieri multa permittantur, quæ principaliter prohibentur, *arg. l. 1. ff. de Fundo dotali*: tum verò; quia illà *§. fin. cit.* prohibitionem solum subtrahuntur Sacramenta purè talia & omnino spiritalia, & quorum dispensatio Ecclesiæ ministris à Christo est commiffa: cujusmodi non est Sacramentum matrimonii; cum ejus ministri sint ipsi contrahentes.

Quare, sicut sponsalia, sic ipsum etiam matrimonium tempore & loco interdictò, non validè duntaxat, *arg. c. Capellanus 4. §. Quia ergo, de Ferris*: sed & licitè contrahi, cum Panormit. *in c. Non est cit. n. 8. Sylvestro V. Interdictum §. n. 9. Navarro Manual. cap. 27. n. 179. Covarruvia in c. Alma cit. p. & §. 2. n. 7. & c. contra Suarez de Censur. disp. 33. f. 1. n. 51. & Pontium cit. Lib. 6. cap. 9. n. 4. satis probabiliter defendunt cit. Sanchez disp. 8. n. 2. & 6. & Laiman.*
 22, *Lib. 1. Tract. 5. p. 4. cap. 2. n. 1.* excipientes imprimis specialiter interdictos, suà in contumacia perseverantiâ ponentes obicem gratiæ recipiendæ per Sacramentum. Deinde Benedictiones nuptiales: quæ, etsi matrimonio sint accessoriæ, ex speciali tamen ratione permiffæ non

funnt; quòd, cum à Sacerdote & tempore sacrificii Missæ, adhibitis quibusdam orationibus fiant, contineantur sub Officio Divino, in loco & tempore interdictò Clericis non permiffio præfentibus laicis: nisi isti habeant privilegium assistendi Divinis, & cum moderatione à Bonifacio VIII. præscripta *o. Alma cit. §. Nec tunc V. Adjicimus*: quâ observatâ etiam nuptias benedici posse, docent *cit. Sanchez n. 11. & Palao Tract. 29. disp. 5. p. 4. §. 1. n. 27.*

Ad idem interdictum aliqui reducunt Excommunicationem. Imò Martin. de Magistris à Cajetano 2. 2. q. 154. art. 2. dub. 3. relatus, ab excommunicato, saltem vitando, initum conjugium invalidum asserere non dubitavit; quòd ita censurato, & cum ipso cæteris fidelibus interdicta sit mutua communicatio; ac proinde ad hanc per contractum matrimonialem se non valeant obligare.

Sed immeritò, cum; quia, etsi absolute potuerit, nullo tamen Juris textu ab eo contractum matrimonium ab Ecclesia est irritatum: Imò *c. Significasti. de eo, qui duxit, quam poll.* matrimonium initum ab excommunicato dilertè legitimum judicatur: dummodo neuter in defunctæ uxoris mortem sit machinatus, & illâ vivente atque interveniente adulteriò, fidem sibi non dederint de matrimonio contrahendo, & hoc non contraxerint de facto: tum verò; quia eà censurâ ligati obligationis ad mutuam cohabitationem & actus conjugales non sunt incapaces, *arg. c. cit. ut ibi notant Joan. Andr. Panormit. & Alex. de Nevo omnes n. 3. Gaëta in can. Ad limina 30. q. 1. §. 4. n. 13. Covarruv. de Sponsal. p. 2. cap. 6. pr. n. 3. & ipsemet D. Angelicus in 4. disp. 39. q. unic. art. 1.* Quod etsi verissimum sit, graviter tamen ita censuratus peccat, si matrimonium ante absolutionem

soluionem contrahere præsumat; cum ex una, communis T. T. sensus sit, graviter peccare eum, qui in excommunicatione majore administrat aut recipit Sacramentum: Matrimonii autem Sacramentum sibi mutuò administrent & recipiant ipsi contrahentes, Navarrus *Manual. cap. 22. n. 81.* Sanchez *Lib. 7. disp. 26. g. n. 3.* & Pontius *Lib. 6. cap. 10. n. 2.* idem ferè docentes de ligato excommunicatione minore; quòd Sacramentorum receptio etiam huic sub gravi peccato sit interdicta *c. fin. V. Peccat autem, de Clerico excom. vel deposit.*

ARTICULUS II.

De Die, seu Tempore feriato.

SUMMARIUM.

27. Ratio Nuptiarum prohibitionis certis temporibus:
 28. Quæ olim satis ampla,
 29. A Concil. Tridentino restricta sunt,
 30. Saltem quoad benedictiones & solennitates nuptiarum.
 31. Imò, spectato jure antiquò, etiam quoad contractum,
 32. Permissum modernò,
 33. Et usu plurium Ecclesiarum:
 34. Non etiam Germaniæ nostræ.
 35. Nuptiarum prohibitio ab initio prima hora noctis Feria IV. Cinerum:
 36. Uti & primà Adventus Dominicæ inchoatur.
27. **N**uptialia foedera cum solennitate, conviviis, choreis, aliisque lætitiæ, aliquando satis effrenatæ, signis plerumque

Gentium moribus iniuri, animadvertens Ecclesiæ, sacratoribus anni diebus, quibus Fideles Orationibus, Jeuniis, Vigiliis & cæteris Pœnitentiæ operibus liberius vacare & intentiores esse, optat, nuptias, quòd à spiritualibus illis exercitiis nimium abstraherent, interdixit. Cujusmodi dies & tempora, olim satis ampla, hodie angustioribus terminis sunt conclusa; olim enim nuptiarum interdictum, quod inter primam Dominicam Adventus & Epiphaniam, inter Dominicam Septuagesimæ & Octavam Paschæ, & aliquando inter feriam secundam Rogationum & Octavam Pentecostes intercedebat, tempus omne: & præterea duas trèsvè hebdomadas, Nativitatem S. Joannis Baptistæ antecedentes, complectebatur, *can. Non oportet 8. & 10. Ec. 33. g. 4. c. Capellanus 4. §. Quia ergo, de Feriis Ec.* Hodie verò ab Adventu tantum usque ad Epiphaniam & à feria quarta Cinerum usque ad Octavam Paschatis inclusivè, ea nuptiarum prohibitio observatur, ex decreto S. Synodi Tridentinæ *Sess. 24. cap. 10. de Ref. Matrim.* Quòd, & antiquò etiam Jure, diebus illis nuptiales benedictiones & cæteras solennitates, ad pompam & lætitiæ contestationem comparatas, prohibitas: & contra celebrationem sponsalium, eorumque vi contrahendi matrimonii publicas denuntiationes permissas, nemo faciliè in controversiam vocat.

Dubium autem controversumque est, an illicitus etiam sit ipse contractus matrimonialis; hunc enim etiam interdictum, cum Joan. Andr. *in c. Capellanus cit. n. 3.* & Hostiens. *in Summa, ad hanc Rubricam num. 3.* aliqui Doctores volunt, præcipuè nixi auctoritate D. Thomæ, id non obscure tradentis *in 4. dist. 32. q. unic. art. 5. questio. 4.* & satis claro jure *can. Non oportet & aliorum*